

TÄHEKE

NR. 7 1961

21. JUULIL ON EESTI NSV 21. SUNNIPÄEV.
TERTVITAME SUNNIPÄEVALAST LIPPUDEGA JA
HUUAME TALLE: „HURRAA!“

Meie suurel kodumaal

on viisteist Nõukogude Sotsialistlikku Vabariiki. Igal vabariigil on oma lipp ja vapp. Kõiki viitteistkümme vabariiki kokku nimetatakse Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liiduks, kellel on ka oma lipp ja vapp.

Seda sa muidugi tead, et Nõukogude Liidu lipp on üleni punane. Niisamuti tead sa kindlasti sedagi, missugune on meie, Nõukogude Eesti lipp – punasel põhjal sinised ja valged lainelised triibud ning üleval sirbi-vasara kujutis.

Aga vapp? Missugune on Eesti NSV vapp? Vaata seda tähelepanelikult!

Keskel, tõusva päikese kiirtes, näed sirbi ja vasara kujutist. Sirp ja vasar jutustavad sellest, et meie maal austatakse ja armastatakse tööd, et meil püüavad kõik oma tööga kodumaale kasulikud olla.

Sirbi ja vasara kujutis on ka NSV Liidu ning kõikide teiste vennasvabariikide vappidel ja lippudel.

Seda sa juba märkasid, et meie vapi ühes ääres on kuld- sed viljapead.

Mispärast just viljapead?

Aga sellepärast, et Nõukogude Eesti kolhoosides ja sovhoosides lokkavad laiad viljaväljad. Meie inimesed töötavad nendel väljadel suure hoolega, et koguda sügiseti rikkalikku saaki.

Vapi vasakus ääres on männioksad. Need jutustavad meie metsast, tema rikkustest ning kõigest sellest, kui palju kasu toob mets meie rahvale. Metsast saame ju uusi elamuid, mööblit, isegi paberit.

Ja nüüd me olemegi tuttavad Nõukogude Eesti riigivapiga. Jäta ta endale hästi meelde, et sa ta alati ära tunneksid!

Onu raakis

Kalle onu on kaevur ja elab Kohtla-Järvel. See on sirgete tänavate, mitmekorruseliste elumajadega uus ja moodne linn. Kõik on ehitatud pärast sõda. Linna lähedal asuvad põlevkivikaevandused. Kalle pole kunagi kaevanduses käinud.

Kord tuli onu jälle Kallele külla. Kalle palus:

„Räägi nüüd ometi, kuidas kaevandus välja näeb!“

Onu jutustaski Kallele järgmise loo:

„Hommiikul vara, siis, kui algab uus vahetus, lähevad kaevurid tööpaigale. Et kaevandusse pääseda, tuleb laskuda mööda betoontreppi maa alla (1). Trepp on kaunis järsk.

Peagi jõuame kaevanduse peatänavale – strekki, millest hargnevad lühemad ja kitsamad kõrvalteed. Seintel põlevad elektrilambid.

Hakkame astuma piki strekki. Keskel on kitsad raudteerööpad.

Mõnel pool on näha suuri auke. Neist otse üles vaadates näed sinist taevasõõri. Need on õhuaukud, mis avanevad maapinnale. On kuulda ventilaatorite tumedat undamist. Värske õhk ei tohi kaevanduses kunagi lõppeda.

Eespool hakkavad äkki sähvima nagu sinakad välgud. Kostab müri- nat. Maapind põrub. Läheneb

elektrirong, mis veab põlevkivi. Tuleb anda teed. Juba kihutabki rong sinust mööda. Rattad rappuvad raskelt. Madalal veduril istub nooruke masinist.

Nüüd jõuamegi kaevuri peami- sele tööpaigale. Strekkist ühte külge avaneb kaunis lai ja suur käik. Seda kutsuvad kaevurid eeks. Siin kaevandataksegi põlevkivi.

Ee seintel võib näha põlevkivi- kihte. Neid on kitsamaid ja laie- maid, vaheldudes hallika paega. Kuidas aga „pruuni kulda“ kivisei- nast kätte saada?

Parajasti ongi töö lõpustamasin (2). Selle teravad hambad tungivad põlevkivist seina just selles kohas, kus ees algab „põrand“. Nii lõigatakse sein põrand küljest lahti.

Nüüd hakkavad tööle puurijad. Suurte ja pikkade elektripuuridega

Kallelele

puurivad nad kiviseina sügavad augud (3). Minöörid asetavad neisse lõhkeainet. Süüdatakse süütenöörid ja minnakse varju (4).

Mõne hetke pärast kostab tume plahvatus (5). Maa kõmiseb. Pärast seda näeb ee välja nagu maavärina järel. Põlevkivi ja paas on murdunud seinast lahti. Maas lamavad kuhjas suured kivilahmakad.

Kaevuri tööriistadeks on nüüd kühlmoodi labidas ja raske kirka. Kirkaga purustatakse suuremad põlevkivilahmakad (6). Paas lao-

take siiasamasse virna (7). Nõnda „kasvavad“ tühemikud uuesti kinni.

Kaevuri töö pole just kerge. Vahetpidamatult tuleb kühveldada labidaga pruuni põlevkivi lindile (8), mis kannab selle strekki. Seal ootavad tühjad vagonetid. Kolisesdes kukub põlevkivi lindilt vagonetidesse. Varsti võib rong asuda oma raske lastiga teele: põlevkivi liigub maapinnale (9).

Iga kaevur annab vahetuse jooksul kodumaale ja rahvale umbes 10 tonni põlevkivi. Sellest saab palju väärtuslikku: gaasi, mida ema iga päev köögis tarvitab, kütteõlisid, millega köetakse keskküttekatlaid, trükivärvi ja veel palju muudki."

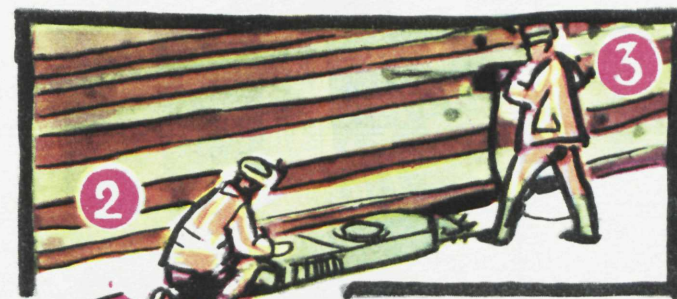
Kalle kuulas onu jutustust särasilmi.

"Minagi tahan kord kaevuriks saada!"

Onu vastas:

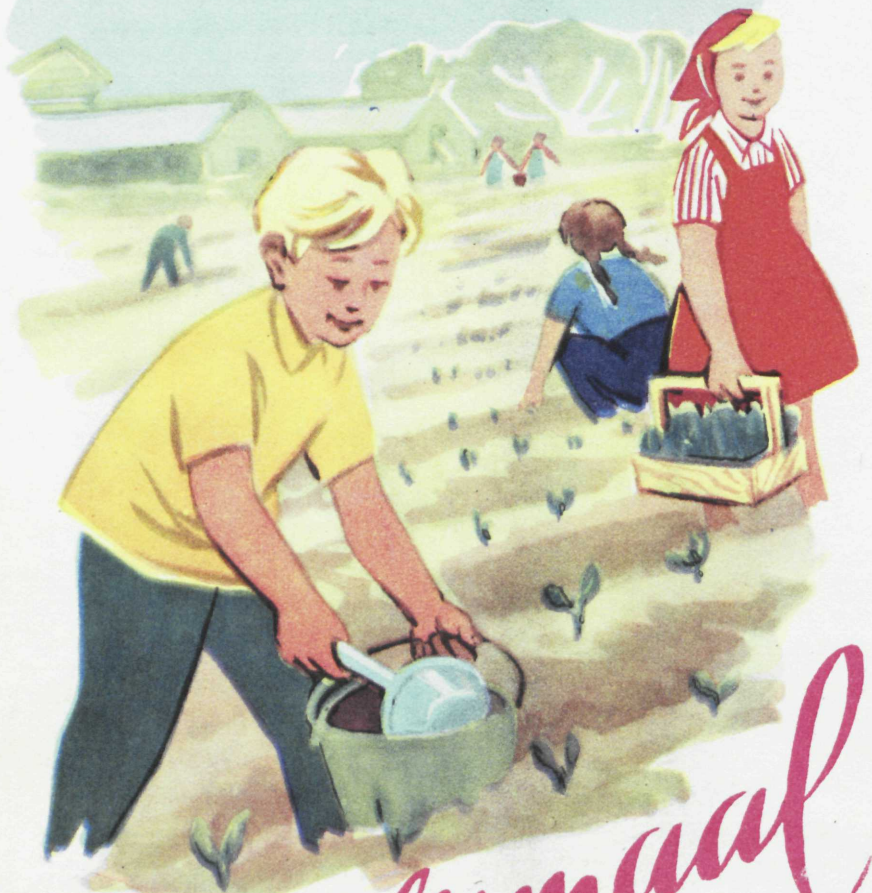
"See on hea! Kaevurite tööd hindab meie maa ja rahvas. See on austav ja tubli elukutse."

Illustreerinud O. SOANS

KAEVANDUSEST

Illustreerinud K. NIINEPUU

Uudismaal

J. Rannap

Talvel raiuti kolhoosi uue karjalauda taga kasvav lepavõsa maha. Kevadel sõitis sinna suur roomiktraktor, laskis sahad mulda ja pööras kõik pahupidi.

Sinililli korjanud Päriveri kooli oktoobrilapsed sattusid just selleks ajaks uudismaa äärde, kui karjatalitajad tulid traktori tööd imetlema.

„Tädid, mis põld siia tuleb?“ küsis Ants, kes alati tahtis kõike teada saada.

„Aga mis sina arvad?“

„Mina arvan, et kapsapõld. Aga kui kapsapõld ei tule, siis suhkruppeedipõld. Aga kui peedipõld ei tule...“

Kaugemale Ants ei jõudnud, sest tädid hakkasid naerma. Ja see, kes kõige kõvemini naeris, ütles:

„Vaata, vaata! Arvama olete küll kanged, aga kas te appi põllutaimi istutama tulete?“

Nüüd hakkas täheke kihama.

„Mina tulen küll appi,“ ütles Ira. „Mina oskan istutamiseks auke teha.“

„Mina tulen kah appi,“ ütles Leida. „Mina oskan kohe istutada!“

Teised lapsed neid töid ei osanud. Aga nemad lubasid taimi istutajatele kätte anda. Ja tädidel oli sellegi üle hea meel. Eriti pärast seda, kui iga oktoobrilaps lubaduse kinnituseks kimbu sinililli kinkis.

Nüüd hakkasid oktoobrilapsed ootama, millal istutamisaeg kätte jõuab. Ootasid, ootasid ja jooksid siis lauda juurde küsima.

„Vara veel,“ ütlesid lüpsjad. „Traktor peab enne lepajuured kokku vedrutama.“

Ka teisel küsimiskorral oli aeg abiks varajane. Siis veeti uuele põllule laudaväetist. Aga nüüd oskas juba tähekesujuht Riina öelda, et selle tööga enam kaua aega ei lähe.

Nõnda oligi. Kui Riina paar päeva hiljem oktoobrilapsed karjalauda juurde viis, olid seal söödakapsa taimed istutamiseks valmis.

Näe, taimede istutamine ei olnudki keeruline töö! Kõik lapsed said selle kümne minutiga selgeks. Ja mida rohkem nad istutasid, seda libedamini asi läks.

Oktoobrilastel oli uuest oskusest nii hea meel, et nad hakkasid Ira tehtud laulule kohe kaasa ümisesema:

„Vao peale auguke,
augu sisse juureke.

Muld nüüd kinni vajuta,
siis su taim saab kasvada!“

See oli päris ilus laul. Ainult kui veekandjad Ants ja Tiit seda kuulsid, said nad pisut pahaseks. Ja Ants ütles:

„Tuhka ta niimoodi kasvada saab! Kasta on ka vaja.“

Aga kui Ira lubas laulule kastmisest sõnad juurde panna, leppis Ants kohe ära. Ja valas oma kopsikust Ira taimedele kõige suuremad sortsud.

Lõunaks ei olnud uuel põllul enam ühtegi tühja vagu. Karjatalitajatel oli kangesti hea meel, et töö nii ruttu valmis sai. Agronoomil oli ka hea meel. Aga veel parem meel oli oktoobrilastel. Nad lubasid edaspidi ka appi tulla. Ja neil ei tulnud enam meeldegi, et seljad olid kummardamisest vähe haigeks jäänud.

KUU

J. KAN

Illustreerinud J. JENSEN

TULID LOOMAD IGAST KANDIST.
DŽUNGLI VALITSEJALT ELEVANDILT
KUSISID: „SA OLED TARK JA SUUR,
UTLE MEILE, MILLEST TEHTUD KUU?“
VASTAS ELEVANT: „SEE LIHTNE KARASK.
AINULT PISUT TOOREVÕITU KAHJUKS,
PEAKS VEEL KORRA KUPSETAMA AHJUS.“
„EI, EI,“ SOSISTASID AHVID ARALT,
„KUU ON HOOPIS HIIGLASUUR BANAAN,
MILLEST SÕOKSIME KÕIK KÕHUD TÄIS,
KUI TA OLEKS MEIE JUURES MAAS.“
KARU MÕODA MINNES SEISMA JÄI:
„LOLLUS! SEE ON SELGEKS TEHTUD, ET
KUU ON TALDRIKUTÄIS KÄRJEMETT.
SEAL VÕIB MESILASTKI NÄHA VAHEL.“
HIRED ROHUS NAERSID OMAVAHEL:
„NÄIB, ET NEIL EI OLE AIMU KUUST.
ÕPETATUD MAAILM AMMU TEAB,
SEE ON VÄGA MAITSEV VANA JUUST.
JA KUI PALJU HIIREAUKE SEAL!“
„KULL ON IKKA VÕHIKLIKKUST VEEL!“
SÄHVAS KOER. „KUU POLE ULDE SEODAV.
TA ON HOOPIS MAA KAASLANE,
SÕITSIN ISE KOSMOSES TAST MÕODA!“

Tõlkinud H. MÄND

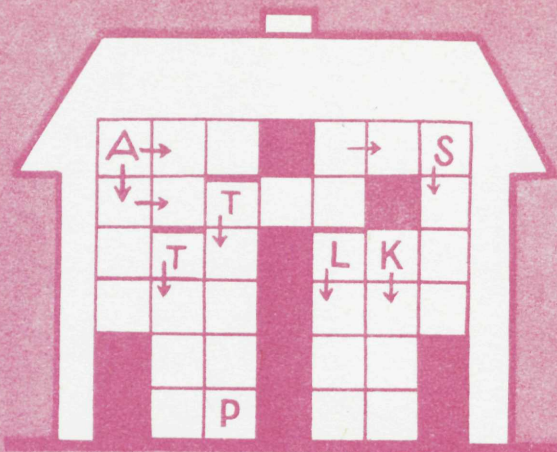

TÄNA AVALDAME JÄLLE MUINASJUTU, KUID SEEKORD PILTIDES. VÕIB-OLLA ON SEE MUINASJUTT SULLE TUTTAV? TULETA MEELDE, MIS TA PEALKIRI ON!

VAATA KÕIKI PILTE – NEID ON KOKKU NELI – HOOLEGA JA KIRJUTA SIIS, MIDA NÄGID.

PILTIDE JÄRGI JUTUSTATUD LOOKE SAADA „TÄHEKESE“ TOIMETUSELE.

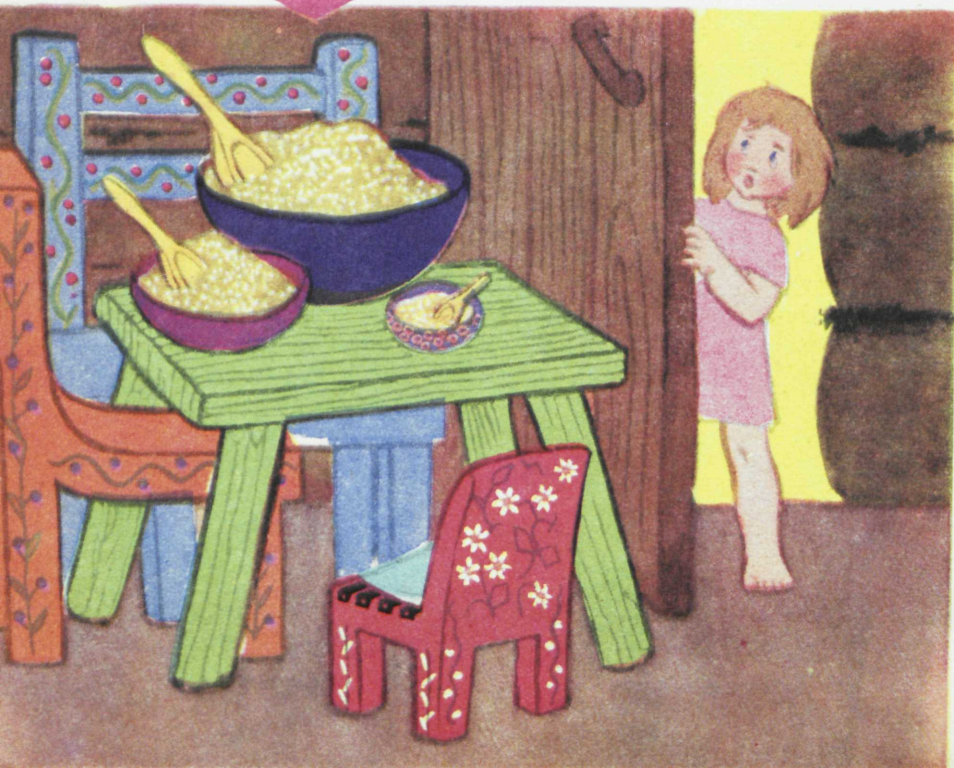
Joonistanud H. JÖERDUT

MIS ON MAJAL?

Pioneer Vello on tähekeste juht. Ükskord koostas ta oma oktoobrilastele niisuguse mõistatuse. Kuidas seda lahendada?

Aga nii: mõtle ja meenuta, mis majal on. Siis vaata – võib-olla need sõnad sobivadki tühje ruute täitma. Lahenduse hõlbustamiseks on mõned tähed antud. Kust sõnad algavad, seda näitavad sulle noolekesed.

ARVAÄRA!

ENO RAUD

Ühel päeval luges isa ajalehest emale ja vanaemale ette, kuidas Juri Gagarin kosmosesse lendas. Mart ja Anu olid seal juures ja kuulasid ka.

„Jah,“ ütles isa. „Varsti tuleb aeg, kus inimesed lendavad raketitega igale poole – kuu peale ja mujale maailmaruumi.“

Ja siis rääkis isa veel igasuguseid asju – ikka Gagarinist ja maailmaruumist ja kuust ja raketidest ja paljust muust. Mart ja Anu ei saanud sellest jutust hästi aru ning läksid oma tuppa mängima.

„Mida me täna mängime?“ küsis Anu.

„Mängime raketti,“ ütles Mart.

„Aga kuidas me seda mängime?“ küsis Anu.

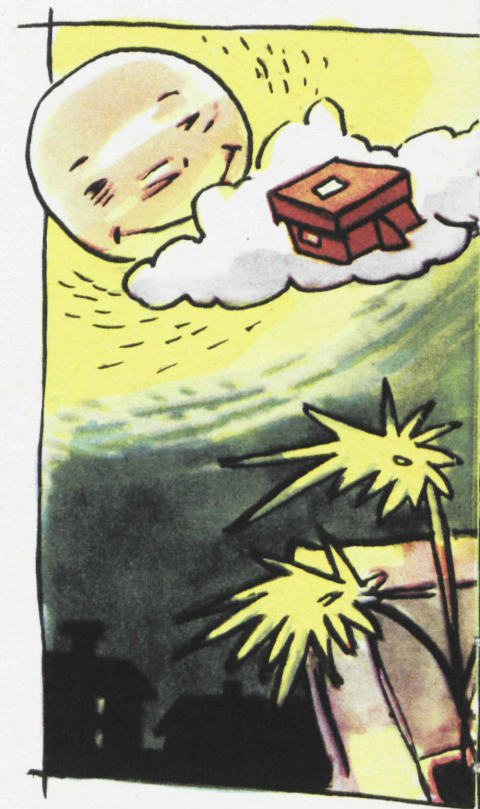
„Teeme kõigepealt raketi valmistamis, eks siis näe,“ ütles Mart.

Nad said ema käest ühe vana kingakarbi ja kleepisid punase paberiga üle. See oligi raket.

„Aga selle raketi seest ei näe ju välja,“ ütles Anu.

„Tuleb aken teha,“ arvas Mart.

Siis nad löikasid raketile akna sisse ja küsisid ema käest natuke paberit, mis moosipurkide peale käib. Sellest läbipaistvast pabe-

Illustreerinud E. VALTER

SIP
reis

SIKU Kuule

rist nad kleepisid aknale ruudu ka veel ette, et õhk raketist välja ei pääseks. Sest isa ütles, et maailmaruumis polegi õhku ja et sinna tuleb sellepärast õhk ise kaasa võtta – muidu ei saa ju hingata.

„Nüüd on valmis,“ ütles Mart.

„Ilus punane,“ ütles Anu.

Ja korraga ütles peenike hääl:

„Ma tahan selle raketiga kosmosesse sõita.“

See hääl tuli Anu mängunurgast ja see oli Sipsik, kes niimoodi rääkis.

„Kas sa tahad kuu peale lennata?“ küsis Anu Sipsiku käest.

„Võib ka kuu peale,“ ütles Sipsik.

Aga parajasti oli päev ja kuud ei olnud taevas. Ja nii jäid nad kõik kolmekesi õhtut ootama.

Õhtu jõudis viimaks kätte, aga kuud ei olnud ikka veel. Ja siis nad pidid voodisse heitma, ja ikka veel polnud kuud näha. Ja siis nad jäid magama.

Aga öösel ärkas Mart üles ja esimene asi, mida ta nägi, oli kuu. See oli suur kuu ja paistis otse aknast sisse. Nüüd puges Mart kiiresti teki alt välja ja läks Anu voodi juurde.

„Tõuse üles!“ ütles Mart Anule. „Kuu on taevas.“

Anu ärkaski kohe. Ja kahekesi koos ajasid nad üles ka Sipsiku. Siis panid nad Sipsiku raketi sisse ja läksid tasakesi rõdule. Õö oli jahe ja neil olid ainult öösärgid seljas. Aga nad ei hoolinud sellest.

„Me peame talle hea kiirenduse andma,“ ütles Mart.

„Jah,“ ütles Anu. Ja siis ütles ta veel: „Head nägemist, armas Sipsik!“

Mart võttis hoogu ja viskas raketi sinnapoole, kus oli kuu. Siis tulid nad tagasi tuppa ja heitsid magama.

Kui Mart ja Anu hommikul ärkasid, panid nad kiiresti riidesse ja jooksid aeda. Nad tahtsid vaadata, kas ehk Sipsik juba kuu pealt tagasi ei ole. Ja mis sa ütled – oligi tagasi! Ta oli juba raketist väljagi roninud ning magas kahe lillepeenra vahel.

„Vaene Sipsik,“ ütles Anu. „Sa oled nüüd küll vist väga väsinud.“

„Ei ole midagi,“ ütles Sipsik. „Ma sõitsin ju raketiga.“

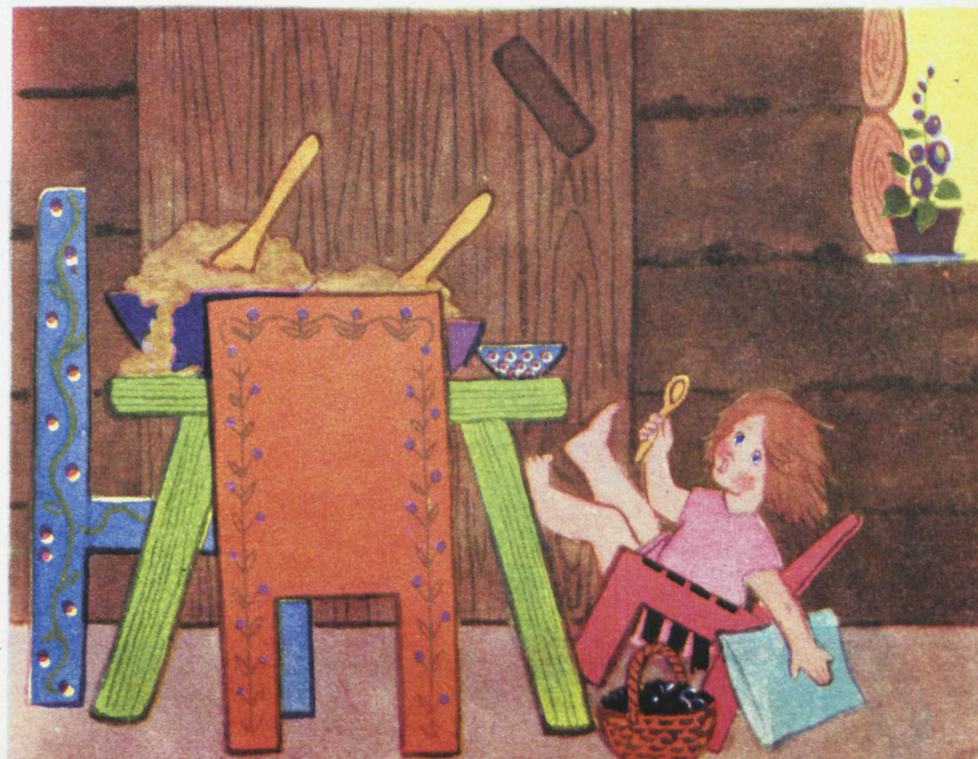
„Mismoodi kuu peal on?“ küsis Mart.

„Seal on mäed ja orud,“ ütles Sipsik. „Aga puid ega rohtu ega lilli ega midagi seal ei kasva. Ja seal pole ühtegi merd ega järve ega jõge. Seal ei ole üldse vett. Inimesi ei ole seal ka ja loomi ammugi mitte.“

„Aga kas see on tõsi, et seal on väga kerge hüpata ja joosta?“ küsis Mart.

„On küll tõsi,“ ütles Sipsik. „Inimene jõuaks seal kas või maja katusele hüpata, kui seal maju oleks.“

Anul ja Mardil oli väga hea meel, et nad nüüd teadsid, mismoodi kuu peal on. Nad viisid Sipsiku tuppa ja panid ta mängunurka puhkama.

Marjupüük

Oi, oi, kui palju mustikaid –
küll puhma peal, küll all!
Sa istu maha, korja vaid
neid korvi rabinale.

Mu väiksel vennal tegemist,
ees pidulaud tal siin,
head maitseks pimedani vist
ja endal nägu kriim.

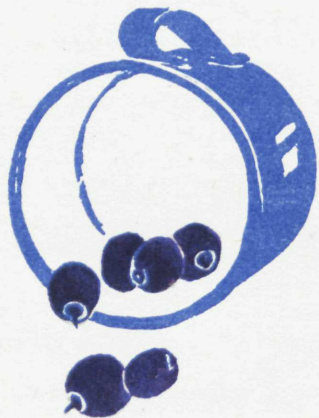
Mul aga korvi leiab tee
suur marjapihutäis.

„Noh, lööme lahti võistluse,
kes virgem on, eks näis!”

Näe, tööle hakkas väikemees,
viis koju omajao...

„Kas kõigi kümne marja eest,
memm, teed mul puhtaks näo?”

K. KORSEN

Illustreerinud V. KOTKAS

Oli varasuvine pesupäev. Õu oli
niisket leitsakut täis. Kuivavad pala-
kad heitsid kummelitele helerohelisi
laike. Aga räästaalustes korraldasid
pääsukesed pesi. Vahtisime neid ven-
naga kaua aega.

Ja siis me hakkasimegi pääsukes-
teks.

Muudkui lendasime ja korjasime
pesa jaoks kraami. Päriselt me küll
õhku ei tõusnud. Ja noka asemel oli
meil pesupulk näpus.

Viimaks tuli Toomas hullu mõtte
peale.

„Sina,” ütles ta, „pead nüüd istuma
pesale ja hakkama munema. Aga
mina kannan sulle toitu.”

Mina ei tahtnud põrmugi muneda.

Kuid vennas veeretis katkise vank-
riratta seina najale ja upitas mind
turbakoomitsa katusele.

Seepeale läks mu meel väga hale-
daks, et pidin istuma katusel ja
munema. Ähvardasin poolnutuselt:

„Ei mina mune ühti! Sina, Toomas,
oled rumal – pääsukestel on puha
pehmed suled pesas, aga mina küki-
tagu siin kõva katuse peal!”

Toomas vaatas mind kaua suuril
silmil. Siis ta läks minema, kriipides
varvastega liiva.

Mul läks hoopis igavaks.

KALJO KANGUR

Siis, kui

Mõtlesin juba alla hüpata, aga hästi
ei julgenud.

Siis nägin Toomast tulevat. Uhe
käega hoidis ta üleval särgihõlma,
mis oli kohutavalt pungis, teises käes
oleva nokaga püüdis ülespuhutud
sulge. See aga lendas ja lendas, aina
lendas ja lendas üle katuse taeva
alla.

Olin Tooma peale veel natuke
pahane. Sellepärast keksisin katusel
ja laulsin:

me olime pääsukesed

„Tere, Toomas, tolumats, tolumats ja kolumats!”

Vennas tõmbus alati sellepeale turri. Ka nüüd tardus ta selle ennekuulmatu käitumise pärast paigale. Siis hakkas ta minu poole astuma. Teel unustas isegi särgihõlma...

Ja korraga oli kogu maailm kuni Niiluse jõeni udusulgi täis. Toomas ei paistnud nende tagant väljagi.

Uhe hüppega olin keset seda keerlevat möllu. See oli tõeline lumesadu. Suled keerlesid maas, kerkisid üles ja tõusid kõrgele. Seal püüdsid neid röömsad pääsukesed.

Varsti muidugi seisis trepiotsal ema: „Po-i-sid!”

Hulgal ajal polnud muud kuulda kui jalgade müdinat.

Sauna nurga taga tanuma ääres tõmbasime hinge.

„Isa padi näis kõige suurem!” sosistas Toomas. „Aga sinna jäi neid kõvasti pool alles!”

„Uu-uu!” huigati õuest.

Vaatasime teineteisele otsa ja hakkasime aegapidi tagasi minema. Mina ei öelnud midagi, aga mõtlesin endamisi, et ega see olegi suurem asi – olla pääsukesed.

Teel

Ukraina kirjanik
GRITSKO BOIKO

VÄSIND KÄRBES MUGAVASTI
ISTUS TUHJA AUTOKASTI.
AUTO VÄGA KIIRELT TORMAS,
NII ET MAANTEE TAGA TOLMAS.

KÄRBES TIIBADEGA VEHKLES,
RÖÖMSALT SUMISEDES KEHKLES:
„KES MIND VÄIKESEKS PEAB VEEL,
VAADAKU, KUIS TOLMU TEEN!”

Viletsa onni ees istub väike tõmmu tüdruk ja nutab. Suured ümmargused pisarad kukuvad rābaldunud kleidisappa ja veerevad sealt kuumale liivale.

Aeg-ajalt tõstab Džamila oma märjad silmad, ning märganud kaastundlikku pilku, sosistab läbi nuuksete: „Ma palun süüa!“ Enamik möödujaist aga pöörab pea kõrvale, sest ei suuda vaadata Džamila väljasirutatud kõhnu käsivarsi: neil on kodus niisamasugused lapsed, kellel on niisama kõhnad käed ja niisama tühi kõht.

Kes on Džamila? – Alžeeria tüdruk. Tema kodumaa Alžeeria asub meist kaugel – kuumas Aafrikas. Nüüd arvad kindlasti, et Alžeeria on väga

vaene maa. Ega muidu oleks väikeste alžeerlaste kõhud tühjad. Ei, see ei ole nii. Alžeeria loodus pole sugugi nõnda kehv, et ei jõuaks toita oma rahvast, pealegi kui see rahvas on töökas. Aga ometi tuleb maitsvate puuviljade maal ette, et nõrkemiseni näljas laps sööb maast rohtu. Miks? Sellepärast et Prantsuse rahamehed võtavad kõik endale. Need julmad, südametud inimesed röövivad pärisrahvalt nende maa ja sunnivad alžeerlasi viletsa palga eest tegema rasket tööd.

Alžeeria pealinnas Alžiiris on koos nagu kaks linna. Seal, kus elavad rikkad prantslased, on uhked majad ja hästi riietatud inimesed. Aga seal, kus elab Džamila, valitseb armetus ja vaesus.

Alžeeria rahva kannatus katkes. Kuus aastat tagasi haaras Džamila isa koos teiste julgete alžeerlastega relva, et võidelda oma maa vabaduse eest. Üksikutest partisanisalkadest sai aja jooksul rahvuslik vabastusarmee. Ja kuigi see on kolonisaatorite omast palju väiksem ja sõdib halvemate relvadega, peab ta siiski juba kuus aastat kangelaslikku võitlust Prantsuse sõjaväega.

Möödunud aastal langes Džamila isa. Tema relva võttis poeg, Džamila vanem vend. Nii on see igas perekonnas. Alžeeria ei alistu. Džamila kodumaa peab saama vabaks.

DŽAMILA

Kas sa seda lindu tunnend?

See on pelikan, valge ujulind, kes oma elupaigaks on valinud soojemad maad.

Vaata tähelepanelikult pelikani nokka!

Uhke suure noka all on veniv nahast kotike. Selle kotikesega püüab pelikan kalu: teeb noka lahti, pistab vette, otsib veidi, ja kala ongi sees!

Mõnikord võib ta koguni suurema kala kinni püüda – sellepärast ongi kotike veniv.

Kui nüüd sinu käest küsida, mida pelikan sööb, siis sa vastad kõhklemata: „Kalul!“ See ongi õige.

Pelikanid armastavad elada koos. Ja mitte kahe-kolmekesi, vaid neid võib olla ühes paigas kümneid, isegi sadu.

Joonistanud A. SALDRE

Põhjapõdrad elavad kaugel põhjas, tundras. Tundras kasvavad kidurad puud ja maapind on seal kaetud tiheda sambla-vaibaga. Sammal ongi põhjapõdrade toiduks. Peale sambla söövad nad puuksi, paju- ja haavakoort.

Kodustatud põhjapõder on inimese suur abiline: ta pannakse kelgu või saani ette ja sõit läheb üle laia tundravälja sellise hooga, et valge lumepilv taga.

Meil Nõukogudemaal on isegi põdrakasvatuse kolhoose. Seal on suured, suured põdrakarjad.

Aga kas põhjapõdrad on inimesele kasulikud ainult veoloomadena? Ei, põhjapõder annab ka piima, liha, nahka.

„TÄHEKESE“

LOOMAAED

Maisile kasvavasid juurksed

Juba mitu nädalat on möödunud sellest päevast, kui Janit rõõmsalt onu Antonile maisi öitsemisest teatas. Ilm püsib ikka veel päikesepaisteline ja soe.

Uhel päeval, kui onu Anton kastab õunapuid – nendelt on suure kuumuse tõttu hakanud

Illustreerinud S. VÄLJAL

KÜLLI JONN

KÜLLI LÄKS TÜHJA ASJA PÄRAST TULLI KAIUGA JA MAIUGA JA HEINOGA JA REINUGA. NÕUD ISTUS TA KÄSIPÖSAKIL TREPIL JA MÖTLES, ET TA ENAM KUNAGI EI LEPI. JONN ISTUS TEMA SEES JA KORDAS NAGU PAPAGOI: „EI LEPI, EI LEPI!”

AGA VÄHE AJA PÄRAST UNUSTAS KÜLLI PAHAMEELE JA TAHTIS TEISTE JUURDE JOOSTA, KUID JONN EI LUBANUD, VAID HÜÜDIS KÕIGEST JÕUST: „KUULA MINU NÕU! ISTU EDASI TREPIL JA ÄRA LEPI.”

KÜLLI ISTUS EDASI, AGA ISTUDA SEDASI OLI VÄGA IGAV. TA MEEL MUUTUS NUKRAKS. JONN AGA OLI LÖBUS, TEMA SAI OMA TAHTMIST. JONN AINA LAULIS KÜLLI KÕRVA ÄÄRES: „ÄRA LEPI, ÄRA LEPI!”

„LEPIN KÜLLI!” ÜTLES KÜLLI ÄKKI OTSUSTAVALT, TÕUSIS PÜSTI JA HÜÜDIS: „KAIU JA MAIU, UU-UUU! HEINO JA REIN, UU-UUU! MA OLEN NÕUD SEE KÜLLI, KES EI LÄHE ENAM TÜHJA ASJA PÄRAST TULLI. TULEN TEIEGA MÄNGIMA.”

H. MAND

Lapsed, siin on teile mõned uued salmid väljalugemiseks, kui te hakkate peitust mängima!

1.

Üks ja kaks ja kolm ja neli,
mina, sõsar, väike veli.
Mängusõbrad ongi leitud!
Üks jääb siia, teised – peitu.
Aga sina, ole hea,
seniks siin kinni pea!

õunu maha pudenema —, jookseb tema juurde Janit ja jutustab, et maisiga on juhtunud ime: talle on kasvanud juuksed! Tulgu onu vaatama.

Onu naeratab poisi avastuse üle ja lähebki.

Jah, ühel maisivarrel on lehejuur paisunud jämedaks nagu kaun ja selle otsast vaatab välja roheline juuksesalk.

„Miks tal on sellised juuksed?“ küsib Janit elava huviga.

Onu selgitab:

„Seal sees kasvab tõlvik. Näed, kuidas ta on paisunud ja mähkinud enda lehekasukasse. Ainult juuksed on väljas. Hiljem muutuvad tõlvikud kollaseks. Kollaseks muutuvad juuksedki.“

Kuki-tädi, kes kuulis mõlema maisikasvataja kõnelust, astub juurde ja jutustab, et ukraina tüdrukud teevad nendest nukudele juukseid.

„Siis saab Dace oma Lullale ka uued juuksed panna, sest vanaema ütleb, et vanad olevat täiesti luitunud!“ hüüab Janit õnnelikult.

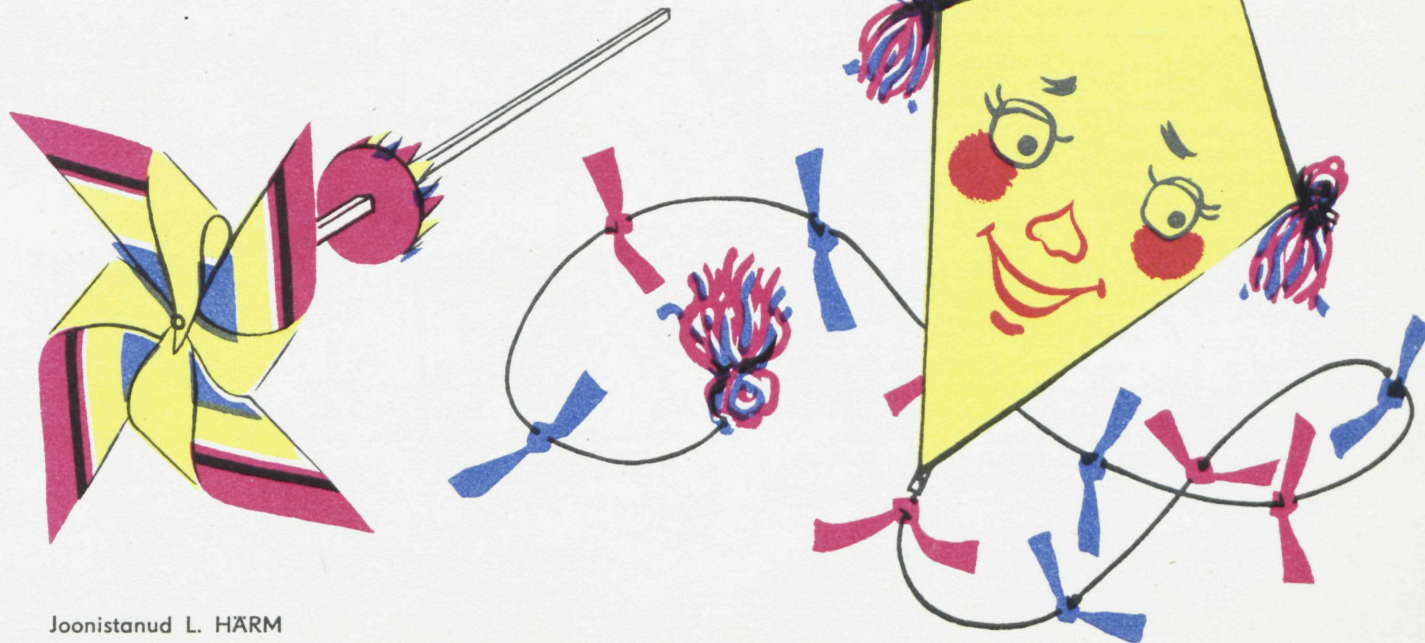
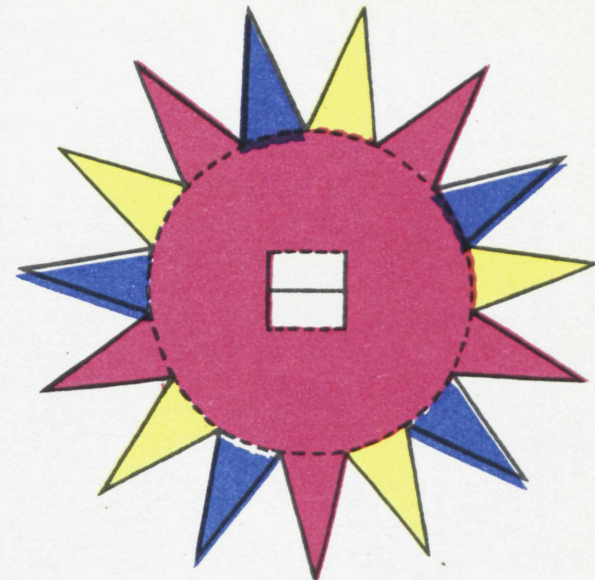
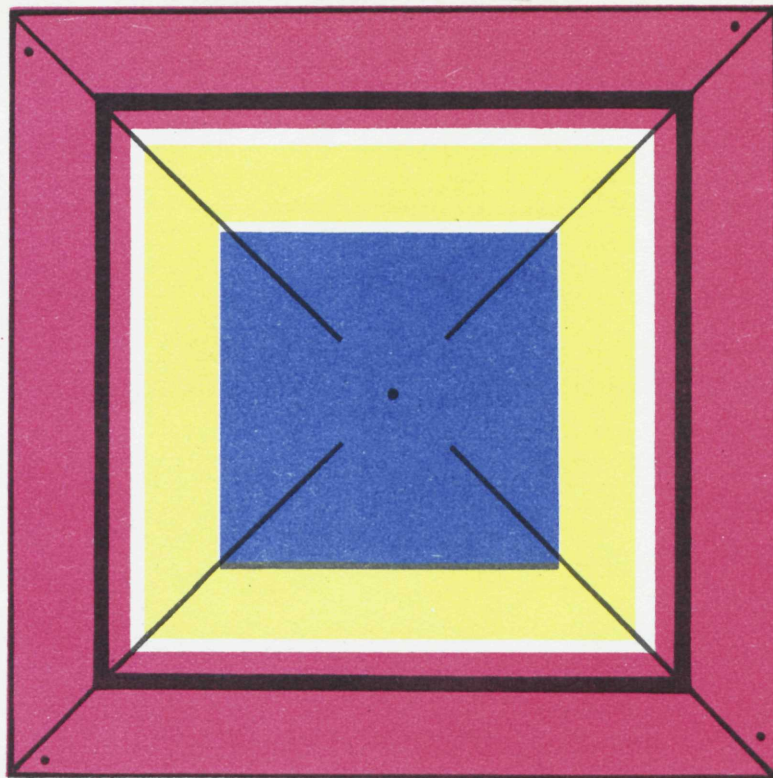
2.

Meie aiatööbrigaad läheb kastma peenramaad. Palju vett on tarvis tuua, et kõik ta'ed saaksid juua. Mitu peenart on meil kasta? Kui sa tead, siis kohe vasta!

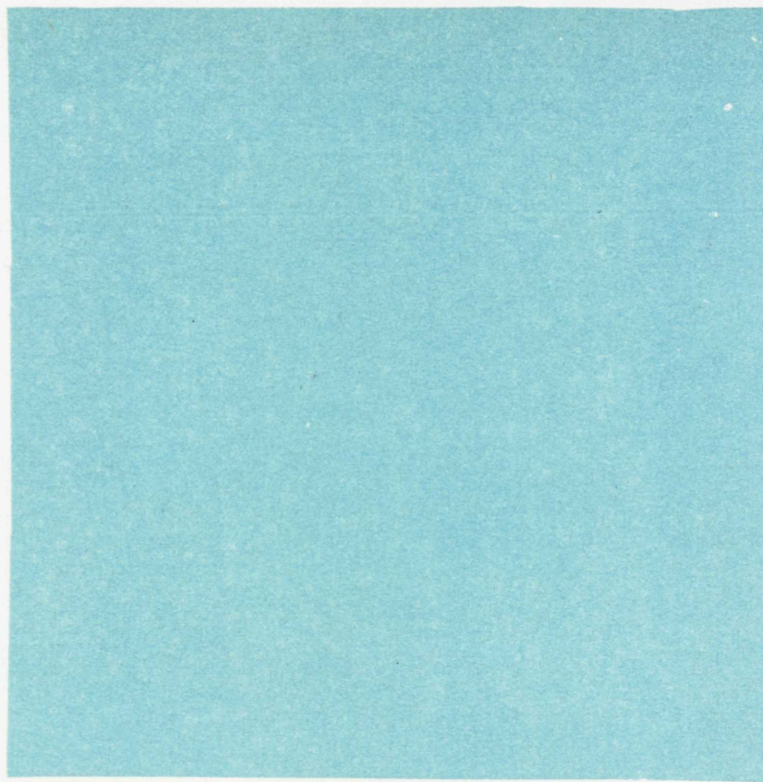
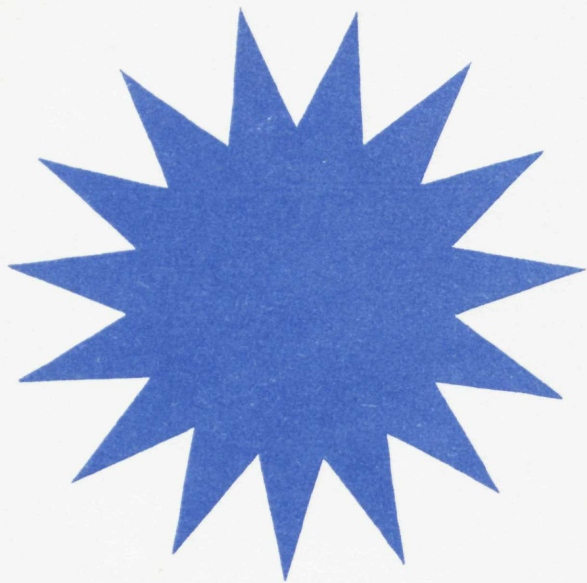
See, kellele langeb sõna „vasta“, ütleb ühe arvu. Arvu järgi läheb väljalugemine edasi. Kelle kohta tuleb viimane number, see peab silmad kinni pidama.

J. KAILDA

SEDA SINIST JOONT MOODA LÕIKA VALJA KORVALOLEV KASITAJALEHT

Joonistanud L. HÄRM

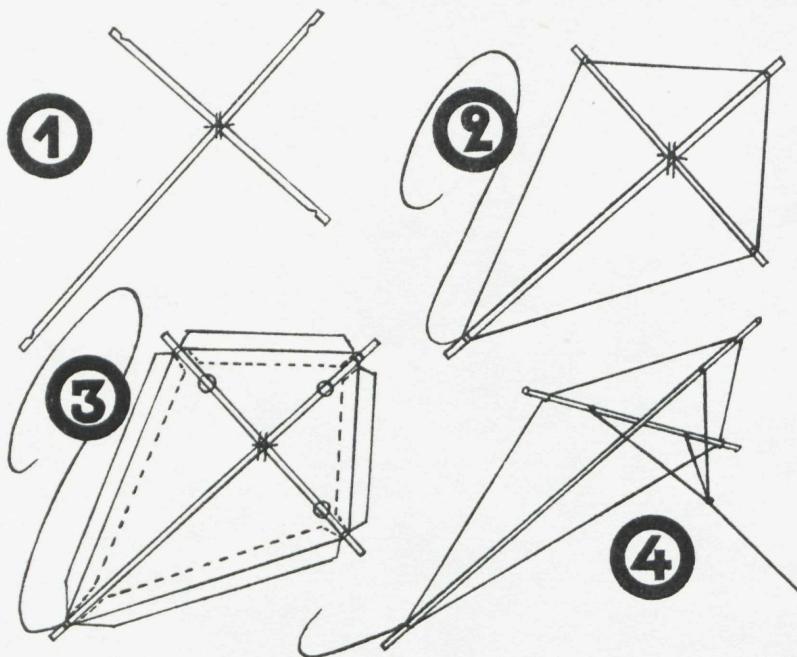
Täna teeme tuulelohe ja tuuleveski. Alustame lohest. Võta kaks peenikest keppi, üks 120 sm ja teine 80 sm pikk. Seo kepid omavahel paelaga kokku, nagu on näha joonisel 1. Kepi otste lähedale löika nõõri sidumiseks rammid. Nendesse seo nõõr (vt. joonist 2). Ülejäänud nõõri ots jääb lohe sabaks (umbes 2 m pikk).

Nüüd on sul vaja õhukest, kuid vastupidavat paberit. Aseta see lohe nõõrraamistikule ja löika raamistikuga samakujuline, kõikidelt äärtelt paar sentimeetrit suurem tükk (joonis 3). Kepi otste kohalt löika paber nii, nagu näed joonisel 3. Nüüd kleebi üleulatav osa ümber nõõri. Ümmargused märgid sellel joonisel näitavad kohti, kuhu kinnitada lohe veonõõri otsad. Joonisel 4 on otsad juba kinnitatud.

Lõpuks joonista lohele lõbus nägu, tee õhukest värvilisest paberist tuttkõrvad ja saba ning kinnita nõõrile lehvikud.

Tuuleveski valmistamiseks on jälle keppi vaja, umbes poole meetri pikkust. Eelmiselt leheküljelt leidsid värvilise kasti ja tähe. Löika mõlemad paberist välja. Tähekesse löika mööda pidevat joont ava ja kast löika nurkadest tulevaid jooni mööda katki. Nüüd palu emalt suurema peaga nõõpnõel ja kinnita veski kepi otsa selliselt, nagu sa näed joonisel. Kinnituskohad on märgitud punktikestega. Kõige viimaks lükka täht kepi otsa, liimi valged osad kepi külge ja voldi tähe servad punktiirjooni pidi allapoole.

Nüüd jääb sul üle vaid parajat tuult oodata, et veski pöörlema ja lohe lendama panna.

TEEME LAHTI POSTI- PAUNA!

NATURALISTIDE JAAMAS

Mina käin Noorte Naturalistide Jaamas. Seal on rebane, jänesed, kilpkonnad, meresead, tuvid, papagoid, toonekurg, igasuguseid kalu ning palju taimi, lilli ja pöösaid.

Meil on seal ka rahvaste sõpruse peenar. Seal kasvavad taimed, mille seemned oleme saanud Kirgiisist, Leedust ja teistest vennasvabariikidest. Selle peenra eest hoolitseme erilise innuga. Ka teiste peenarde eest kanname hoolt. Peale selle söödame sageli loomi. Naturalistide jaamas on ikka tore käia küll!

TIINA HELM,
Tartu 11. 7-kl. Kooli III-a
klassi õpilane

„Hirveke“ – pildi autoriks on 7-aastane AIN ROOPSON Tallinna 26. Lasteaiast.

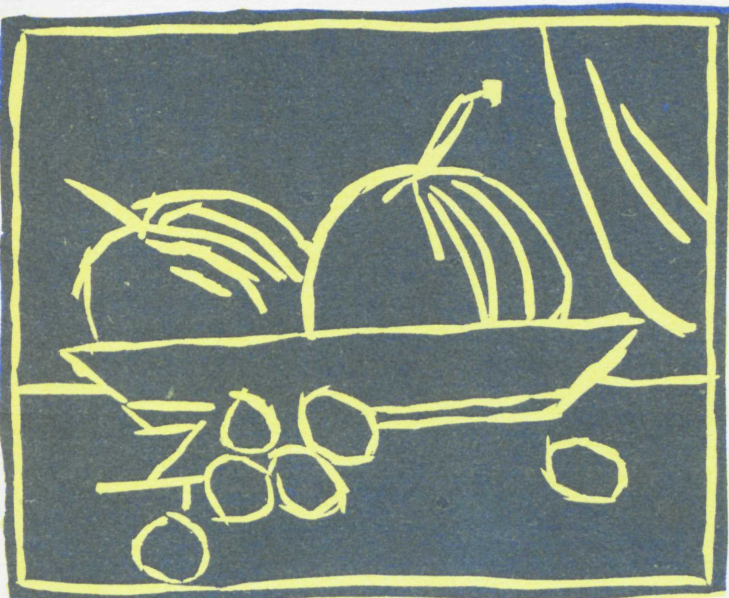

MINU LEMMIKLOOMAD

Olen juba paar suve lambakarjas käinud. Ajan lambad metsa ja valvan siis seal nende järele. Mulle meeldib väga lambakarjas olla. Hästi tore on vaadata, kuidas talled hüppavad, rõõmsalt kepsu löövad.

Talvel aga käin laudas ja aitan lambaid sööta. Nii on saanudki lambad minu lemmikloomadeks.

HELMİ ÜKSVÄRAV,
Haapsalu raj. Suure-Lähtru
7-kl. Kooli õpilane

JÄNKUD

MINUL JÄNESEID ON NELI,
KOLM NEIST VALGED, ÜKS ON HALL.
NAD ON KÕIK NII VÄGA KENAD,
MA NEID VÄGA ARMASTAN.

VALGED ON MUL VÄIKSEMAD,
OI, KUI RÕÕMSALT HUPLEVADI
AGA NELJAS JÄNES, HALL,
RASKE NAGU TINAPALL.

KOOLIST KOJU TULLES MA,
LÄHEN SÕPRU VAATAMA.
MAIUSTUSEKS NEILE VIIN
KAALIKA JA PORGANDI.

LEILI PASTAK,
Narva 2. Keskkooli III klassi
õpilane

ARMAS TÄHEKE!

Minu ema töötab kolhoosi
sigalas ja mina hoian kodus oma
väikest vennakest. Armastan
oma venda väga ja luuletasin
talle laulu.

OLED ALLES VÄIKE MEES,
MAGAD OMA VOODI SEES.
PAAVO ON SUL PANDUD NIMEKS,
KÕIKI ASJU PANED IMEKS.
SÕPRU ON SUL AINULT KAKS,
NEED ON NUKUD MALL JA MAKS.

LILIA PAUL,
Riidoja 7-kl. Kooli III klassi
pioneer

„Vaagen puu-
viljaga“ – linool-
löike meisterdas
7-aastane VEIKO
VÄLJAL Tallinnast.

Niisuguse maja joo-
nistas 3-aastane MAIRE
ROOSAAR Puka asulast.

Selle pildi tegi MARET SAIDLA
Pärnust. Ta astus Lenini sünnipäeval
pioneeriks. Praegu on aga suvi ja
Maret puhkab Pärnu rannas. Sellest
joonistas ta meile ka pildi.

Tere, kallis Täheke!
Saadan sulle ühe mõistatuse. Selle
mõtlesin ise välja. Mõistatus on nii-
sugune:
Emal oli kaheksa poega. Igal pojalt
üks öde. Mitu last oli emal kokku?
KALEV KAIS,
Tallinna N. V. Gogoli nimelise
21. Keskkooli IV-c klassi õpilane

Armsad sõbrad, lahendage Kalevi
mõistatus ära ja saatke lahendus mulle.
See ülesanne polegi nii lihtne, nagu
esimesel silmapilgul ehk näib.

Teie TÄHEKE

ELKNU Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu ajakiri „Täheke“ nr. 7 – 1961.
Toimetuse kolleegium: E. Lahe, L. Lilleaas, I. Linnat, E. Lootsar, H. Pukk, H. Raigina.
Toimetaja asetäitja O. SAAR. Kunstiline toimetaja E. PIKK.

Ajalehtede-Ajakirjade Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn, Estonia pst. 4, tel. 449-70, 475-20.
Laduda antud 1. VI 1961. Trükkida antud 4. VII 1961. Trükkimise maksumus 36 300. Paber 60×90, 1/4.
Trükkipoognaid 2. Arvutuspõhineid 4. MB-04992. Tellimise nr. 769.
Trükkikoda „Oktoober“, Tallinn, Tartu mnt. 49.

Ilmub kord kuus. Üksiknumber 15 kop.
Журнал „Звездочка“. На эстонском языке. Издатель ЦК ЛКСМ Эстонии.

Esikaanel A. VENDERİ joonistus
„Tervitame sünnipäevalast“.

Tere ja head suvenuhkust, kallid sõbrad!

MA OLEN JUBA AMMU MÕTLENUD, ET KUI TEEKS ÕIGE ÜHE TOREDA VOISTLUSE! NIISUGUSE, MILLEST KÕIK LUGEJAD SAAKSID OSA VOTTA! JA NÜÜD SIIS MÕTLESINGI SELLE VOISTLUSE VÄLJA!

EKS OLE! SUVEL ON PALJU, PALJU TOREDAID PÄEVI. AGA ÜKS PÄEV ON IKKAGI KÕIGE TOREDAM. SEE JÄÄB KOHE KAUAKS-KAUAKS MEELDE.

JA VOISTLUSE TEEMEGI NIISUGUSE, ET IGAKS JUTUSTAB, LUULETAB VÕI JOONISTAB OMA KÕIGE TOREDAMAST SUVEPÄEVAST. SELLEST PÄEVAST, MIS KAUA MEELES SEISAB.

MINA ARVAN, ET SELLEST VOISTLUSEST LUBAME OSA VOTTA KÕIGIL I, II JA III KLASSI LASTEL, JA NENDEL KA, KES SUGISEL IV KLASSI LÄHEVAD.

OOT-OOT! AGA LASTEAIALAPSED LOEVAD JA VAATAVAD JU KA AJAKIRJA. EGA NEMADKI TOHI EEMALE JÄÄDA. PEALEGI OSKAVAD NAD KÕIK ILUSASTI JOONISTADA! NIISIIS – OSA VOTTA VOIVAD KA KÕIK NEED, KES VEEL KOOLIS EI KÄI.

MIS SIIS VEEL? AH-JAA. KOOLILAPSED KIRJUTAVAD VOISTLUSTÕÕ JUURDE OMA EES- JA PEREKONNANIME, KOOLI NIME JA KLASSI. VÄIKSE- MAD AGA PANEVAD KIRJA EES- JA PEREKONNANIME, VANUSE NING

KODUSE ADRRESSI. KES SEDA AGA VEEL ISE TEHA EI OSKA, NEEDE PALU- VAD EMA-ISA APPI!

PEALE SELLE VÕIKS KUSKILE NURGA PEALE KIRJUTADA SÕNA „VOISTLUS- TÕÕ“.

MA ARVAN, ET KÕIGE ÕIGEM ON TÕÕD SAATA ÄRA SIIS, KUI SUVI ON LÄBI. NII ET LEPIME KOKKU: VIIMANE TÄHTAEG ON 1. SEPTEMBER 1961.

JA UMBRIKULE KIRJUTAGE NIISUGUNE ADRRESS: TALLINN, ESTONIA PST. 4, „TÄHEKESE“ TOIMETUS.

KAS NÜÜD ON KÕIK ÕELDUD? PEAAGU JAH. AINULT NII PALJU VEEL, ET PAREMAD TÕÕD ILMUVA POSTIPAUNA LEHEKULGEDEL JA MONED VÄGA HEAD MÕTLEN KA TEISTE MAADE LASTELE LUGEMISEKS JA VAATA- MISEKS SAATA.

JA EGA NEEDE KÕIGE PAREMAD TÕÕD ILMA AUHINDADETA JÄÄ! AUHIN- NAD ON IKKA KA. MIS VOISTLUS SEE MUIDU ON!

NIIMOODI SIIS, KALLID SÕBRAD! JÄÄN TEIE JUTUSTUSI, LUULETUSI JA JOONISTUSI OOTAMA! USUN, ET NEID TULEB ÕIGE PALJU. MA JUBA POSTIMEHELE ÜTLESIN, ET TA ENDALE SUGISEPOOLE SUUREMA POSTI- PAUNA MURETSEKS, TEMA AGA LUBAS AUTO APPI VOTTA!

KÕIKE HEAD TEIE KÕIGILE JA JÕUDU TÕÕLE!

TEIE Täheke

Joonistanud E. PIKK

